

П. Г. Удхаус

Джийвс и неканеният гост

Не съм много силен по фактите, но ми се струва, че Шекспир – или друг сходен мозък – е казал, че тъкмо когато на човек му е най-гот, Съдбата се промъква зад гърба му с тежък и тъп предмет в ръка. И аз съм напълно съгласен. Да разгледаме случая с лейди Малвърн и синчето й Уилмот. Това бе една от най-мрачните истории, в които съм се забърквал, а само минутка преди да се появят в живота ми, аз седях и си мислех как чудесно ми се урежда всичко в същия тоз живот.

Намирах се в Ню Йорк, и то в сезон, когато градът е в най-добрата си форма. Утрото беше вълшебно, аз тъкмо бях изпъзлял изпод студения душ и се чувствах като хиляда долара на цяло. Всъщност онази заран най-много ме радваше фактът, че предния ден бях успял да си наложя волята на Джийвс – направо си я наложих и туй то! Защото, нали разбирате, нещата се развиваха в такава насока, че постепенно бях взел да се превръщам в негов крепостен роб. Направо казано, той ме мачкаше и потискаше. Не протестирах, когато ме принуди да се откажа от най-хубавия си костюм, защото вкусът на Джийвс по отношение на костюмите е безпогрешен и човек може в общи линии да се осланя на него. Но когато ми забрани да обувам платнените си ботуши, които обичах като родни братя, нервите ми не издържах и аз за една бройка да се разбунтувам. Ала щом се опита да ме смачка като гъсеница по повод една прекрасна шапка, аз тропнах Устъровия крак и му показах неоспоримо кой е господар в къщата.

Тя е дълга история и сега нямам време да ви я разправам от игла до конец, но, с две думи, той ме навиваше да си купя „Чудото на Белия дом“ – това е модел шапки, носени от президента Кулидж, докато моето сърце принадлежеше на така наречените „Специални Бродуейска“ – твърде на почит сред съвременната младеж. Накрая, след една твърде болезнена сцена, аз си купих „Специална Бродуейска“. Ето как стояха нещата онази сутрин и аз се чувствах крайно мъжествен и независим.

Та, значи, стоя си аз в банята и се питам какво ли има за закуска, масажирам си гърба с груб пешкир, весело си тананикам и изведнъж на вратата се чука. Млъкнах и открехнах.

– Здравсти! – поздравих аз.

– Лейди Малвърн желае да ви види, сър.

– Ъ?

– Лейди Малвърн, сър. Чака ви в салона.

– Я се стегни, Джийвс! – сгълчах го аз, защото никак не обичам шеги на гладно. – Много добре знаеш, че салонът е празен. Как може да ме чака някаква си лейди, когато още няма и десет часа!

– Доколкото разбрах, сър, милейди е пристигнала с доста ранен параход.

Това вдъхна на новината правдоподобност. Спомних си, че когато аз самият пристигнах в Америка преди близо година, събитията се развиха в някакъв нечовешки час от порядъка на шест сутринта и бях изритан на чуждия бряг още преди осем.

– И коя, по дяволите, е тази лейди Малвърн, Джийвс?

– Милейди не ми се довери, сър.

– Сама ли е?

– Милейди е придружена от някой си лорд Пършор, сър. Останах с впечатлението, че милорд е син на милейди.

– Е, няма как. Вади богатите одежди и да почваме да се издокарваме.

– Вашият меланжиран костюм е готов, сър.

– Води ме тогава при него.

Докато се обличах, все си напънах мисълта да се сетя коя ли ще е тази лейди Малвърн. Сетих се чак когато се бях преборил с ризата и се пресягах за копчетата за ръкави.

– Сетих се, Джийвс! Тя е другарче на леля Агата.

– Нима, сър?

– Да. Запознах се с нея в съботата, преди да потегля от Лондон. Твърде неприятен екземпляр. Пише книги. Написа една за обществените условия в Индия, след като се завърна от Дърбар.

– Нима, сър? Извинете, сър, не тази връзка.

– Ъ?

– Тази връзка не отива на меланжирания ви костюм, сър.

Това бе голям удар за мен. Тъкмо си мислех, че съм го усмирил. Моментът бе рядко тържествен. Искам да кажа, че ако се размекнех, всичките ми усилия от предишния ден отиваха на вятъра. Затова се стегнах.

– Че какво й има на тази връзка? И друг път съм те хващал да я гледаш накриво. Говори прямо като мъж! Какво й има?

– Прекалено е живописна, сър.

– Глупости! Най-обикновен жизнерадостен розов цвят. Нищо повече.

– Неподходяща е, сър.

– Джийвс, днес ще си сложа тази връзка!

– Много добре, сър.

Ама че неприятно! Ясно видях, че се жегна. Но трябваше да бъда

непреклонен. Завързах връзката, нахлузих жилетката и сакото и влязох в салона.

– Здравейте! – поздравих бодро. – Как сме?

– О, много ми е приятно, господин Устър. Познавате ли сина ми Уилмот? Моти, миличък, това е господин Устър.

Лейди Малвърн беше яка, здрава, властна дама, не много висока, но пък компенсираше ниския си ръст със забележителната си обиколка. Най-голямото кресло в стаята ѝ стоеше като скроено по мярка от модист, комуто са съобщили, че през този сезон креслата се носят възтесни в бедрата. Имаше ясни изцъклени очи и голямо количество жълта коса, а при усмивка демонстрираше около четирийсет и седем предни зъба. С една дума – представителка на онези жени, които лишават мъжете около себе си от дар-слово и всичко останало. Веднага се почувствах десетгодишен, вкаран в гостната в най-хубавото си костюмче, за да поздравя гостите. С други думи, тя бе последното нещо, което човек би желал да види в салона си преди закуска.

Синът ѝ Моти беше около двайсет и три годишен, висок, мършав, вял. Имаше жълтата коса на майка си, но я бе намазал обилно с брилянтин и я носеше на път по средата. И неговите очи бяха обещени, но съвсем не ясни, а мътносиви с червено ръбче по края. Брадичката му се беше отказала от всякаква борба някъде по средата на пътя, а за мигли и дума не можеше да става. Накратко казано, мека, овчедушна твар.

– Много ми е приятно – излъгах аз най-безочливо, защото вече бях предусетил, че ми се готви гаден номер. – Значи пристигнахте, а? За дълго ли ще останете в Америка?

– Около месец. Леля ви ми даде вашия адрес и ме помоли на всяка цена да ви навестя.

Това беше приятна новина – значи, не бе изключено леля ми Агата да е заровила бойната брадвичка. Струва ми се, че вече ви разказах за неприятностите, възникнали помежду ни, след като тя ме изпрати в Ню Йорк да отърва братовчед си Гъси от ноктите на една вариететна балерина. Като ви кажа, че към края на проведената от мен спасителна операция Гъси не само че беше женен за въпросното момиче, но и той самият стана вариететен артист, ще ви стане ясно защо отношенията между леля и племенник бяха, меко казано, пообтегнати.

Намах храбростта да се прибера в Англия и да я погледна в очите, затова сега с облекчение научих, че раната е зараснала достатъчно, за да кара приятелките си да ме навестват. Искам да кажа, че колкото и да ми харесваше Америка, много би ми било неприятно, ако пътят ми за

Англия се окажеше прерязан завинаги. А имайте предвид, че Англия е прекалено тясна за съвместен живот с леля Агата, ако е поела по бойните пътеки. Затова страшно се ободрих от тези думи и дори се усмигнах на избраното общество.

– Леля ви ми каза, че ще направите всичко, което е във възможностите ви, за да ни помогнете.

– О, да, несъмнено. Разбира се.

– Много ви благодаря. Искам да се грижите известно време за Моти.

В първия момент не разбрах какво говори.

– Как да се грижа за него? Да го запиша в моите клубове?

– Не, не. Милият Моти е домошар. Нали, Моти, душко?

Моти, който бе засмукал дръжката на бастуна си, отвори уста:

– Да, мамо.

И отново я запуши.

– Не бих искала да става член на разни клубове. Имах предвид да отседне при вас. Нали трябва да живее някъде, докато ме няма.

Тези зловещи слова се източиха от устата ѝ сладко-сладко, като петмез. Тя явно не съзнаваше отвратителното естество на предложението си. Огледах Моти от изток на запад. Седеше, засмукал бастуна, и мигаше на пресекулки срещу стената. При мисълта да се насадя с това недоразумение за неопределено време ми се доповръща. Направо ми се доповръща. Тъкмо да кажа, че няма начин въпросът да се уреди и че ще повикам полиция при първия признак, че Моти се кани да свие гнездо в уютното ми апартаментче, и онази пак взе думата, прегазвайки ме като валяк.

Имаше нещо в тази жена, което лишаваше човек от мъжествените му и властни пориви.

– Напускам Ню Йорк по обяд, защото трябва да посетя затвора Синг-Синг. Живо ме интересуват условията на живот в американските затвори. След това постепенно ще се придвижва към крайбрежието и пътем ще оглеждам всичко интересно. Виждате ли, господин Устър, аз съм в Америка по работа. Не се съмнявам, че сте прочели книгата ми „Индия и индийците“. Моят книгоиздател настоява да напиша подобно произведение и за Америка. Не мога да посветя повече от месец на тази страна, тъй като трябва да се прибера навреме за светския сезон, но един месец е предостатъчен. В Индия прекарах дори по-малко от месец, а скъпият ми приятел Роджър Креморн написа „Америка отвътре“, след като престоя тук само две седмици. Много ми се иска и Моти да дойде с

мен, но горкото момче не понася влаковете. Ще си го прибера на връщане.

От креслото, в което седях, виждах как Джийвс нарежда масата в трапезарията. Умирах от желание да поговоря с него насаме само за една минутка. Не се съмнявах, че би намерил начин да обуздае тази жена.

– За мен ще е голямо облекчение да знам, че Моти е в сигурни ръце при вас, господин Устър. Много добре познавам изкушенията на големия град. До този момент съм опазила детето от тях и Моти е живял спокойно при мен в провинцията. Убедена съм, че ще се грижите добре за него. Той няма да ви създаде никакви главоболия. – Тя говореше за нещастния тиквеник, сякаш него изобщо го нямаше в стаята. Не че Моти се засягаше от това. Той се бе отказал от амбициозното намерение да изяде бастуна и сега седеше със зинала уста и празен, добре оцъклен поглед. – Момчето ми е вегетарианец и пълен въздържател, а от всичко най-много обича да чете. Дайте му една хубава книга, и можете да го забравите. – Тя стана. – Много ви благодаря, господин Устър. Не знам какво щях да правя, ако не бяхте вие. Хайде, Моти. Преди да стане време за моя влак, ще успеем да разгледаме само основните забележителности на града. За впечатленията си от Ню Йорк ще трябва, душко, да разчитам най-вече на теб. Затова си отваряй очите за всичко и си води подробни бележки. Това много ще ми помогне. Довиждане, господин Устър. Ще ви върна Моти рано следобед.

Те излязоха, а аз се разкрещях:

– Джийвс!

– Да, сър?

– Какво да правя? Нали чу? Беше в трапезарията през цялото време. Този хинин ще отседне при нас.

– Хинин ли, сър?

– Е, добре де, плужек.

– Извинете, сър, не ви разбирам.

Изглеждах го остро. Поведението му не беше характерно за него. И тогава проумях. Беше разстроен заради вратовръзката. Опитваше се да ми го върне.

– Лорд Пършор остава да живее при нас, Джийвс – хладно го осведомих аз.

– Много добре, сър. Закуската ви е готова.

Идеше ми да се разридая в бекона с яйцата. Липсата на съчувствие от страна на Джийвс беше капакът. Още миг и щях да се размекна и да му кажа да изгори шапката и вратовръзката, щом като не му харесват,

но пак се стегнах. По дяволите, няма да позволя на Джийвс да ме третира, сякаш е самата мафия.

Като се замислих тъжно над проблема „Джийвс“ и още по-тъжно над проблема „Моти“, животът взе да ми изглежда доста облачен. Колкото повече се опитвах да вникна в положението, толкова по-страшно ми изглеждаше то. Нищо не можех да направя. Ако изхвърлех Моти, той щеше да се оплаче на майка си, тя пък щеше да докладва на леля ми Агата. А какво щеше да ме сполети тогава, дори отказвах да мисля. Рано или късно щеше да ми се прииска да се завърна в Англия, а никак не ми се щеше тя да ме чака на пристанището със секира в ръка. Нямах друг изход, освен да взема екскрементата при себе си и да се опитам да извлека от това някаква радост.

Към обяд пристигна багажът на Моти, последван по-късно от огромен пакет – явно книги. При вида на пакета малко живнах. Беше масивен и от пръв поглед ставаше ясно, че ще стигне на Моти поне за една година. Малко поободрен, аз извадих „Специалната Бродуейска“, килнах я на тила си, оправих розовата вратовръзка и се изнесох да обядвам с двама приятели в едно близко ресторантче. Хубава храна, обилни напитки, душевен разговор и туй-онуй – какво повече му трябва на човек, за да мине незабелязано следобедът? Когато стана време за вечеря, вече почти не се сещах за Моти.

Вечерях в клуба, после отидох на едно представление и се прибрах у дома доста късно. От Моти нямаше и следа, затова реших, че си е легнал. Стори ми се странно все пак, че пакетът с хубавите книги беше все така овърган с канап. Имах чувството, че след като е изпратил майка си на гарата, Моти е решил да си отживее до края на деня.

Появи се Джийвс с уискито, което вземам преди лягане. От държането му стана ясно, че е все тъй разстроен.

– Легна ли си лорд Пършор, Джийвс? – попитах хладно и надменно.

– Милорд не се е върнал още, сър.

– Не се е върнал? Какво искаш да кажеш?

– Милорд се прибра малко след шест и половина часа, сър, преоблече се и отново излезе.

В този миг отвън пред вратата се чу някакъв шум – нещо като драшане, сякаш някой се опитва да изчовърка с нокти дървото, за да влезе. След това се чу тъп удар.

– Я иди да видиш какво става, Джийвс!

– Много добре, сър.

Той излезе и след малко пак се върна.

– Ако нямате нищо против да излезете и вие, сър, бихме могли да го внесем.

– Кого да внесем?

– Милорд лежи върху черджето, сър.

Джийвс се оказа прав. На прага лежеше, скупчен, самият Моти. И немощно стенеше.

– Това е някакъв припадък, Джийвс – констатирах аз. После огледах лорда по-отблизо. – Ясно! Някой го е натъпкал с месо!

– Моля, сър?

– Той е вегетарианец. Явно е ръфал пържола или нещо подобно. Извикай веднага лекар!

– Мисля, че не е необходимо, сър. Ако само поемете краката на милорд, докато аз...

– Божичко, Джийвс! Да не мислиш... не е възможно...

– Склонен съм да изразя такова становище, сър.

И се оказа прав, за Бога! Веднъж попаднал на правилната следа, не можах да се начудя на себе си как съм се съмнявал. Моти беше къркан. До козирката. Това бе голям удар за мен.

– Брей, Джийвс, какви работи стават!

– И то твърде често, сър.

– Само да свалиш поглед от някого – и той какво?

– Точно така, сър.

– Къде скита моето момче и тъй нататък.

– Изглежда е така, сър.

– Е, най-добре да го внесем.

– Да, сър.

Джийвс го сложи да спи, а аз си запалих една цигара и седнах да поразмисля. Мъчеше ме нещо като предчувствие. Опасявах се, че съм се забъркал в прекомерно лепкава история.

На другата сутрин, след като бях изсърбал замислено първата чаша чай, аз се отправих право към стаята на Моти да разследвам случая. Очаквах да го видя във вид на тленни останки, но той седеше в леглото свеж като морковче и четеше „Солени истории“.

– Здравсти – поздравих аз.

– Здравсти – поздрави той.

– Здравсти, здрасти.

– Здравсти, здрасти, здрасти.

С това се изчерпах и не ми беше никак лесно да продължа.

– Как си тази заран? – попитах най-сетне.

– Екстра – увери ме той жизнено. – Чувай, този твой Джийвс е страхотен. Събудих се с най-унищожителното главоболие, а той ми поднесе нещо за пиене – едно такова червено – и за нула време ме оправя. Каза, че било по негова рецепта. Трябва да се срещам по-често с това момче. Определено ми се видя човек на място.

Не вярвах на очите си – това ли беше същият онзи пън, който едва вчера седеше във всекидневната и си смучеше бастуна?

– Сигурно си ял снощи нещо развалено – опитах се да му предоставя възможност да се измъкне с чест от положението, стига да иска. Но той категорично отказа да се възползува.

– Не! – отрече твърдо. – Нищо подобно. Просто препих. И то яко. Бих казал, че здравата злоупотребих. Нещо повече – възнамерявам пак да го сторя. При това всяка вечер. Ако изобщо ме видиш трезвен, мой човек, потупай ме по рамото, кажи: „Ц-ц-ц!“ – и аз незабавно ще се извиня и ще поправя грешката.

– Ама чакай, как така! Ами аз?

– Какво ти?

– Ами аз, така да се каже, в известен смисъл отговарям за теб. Искам да кажа, че ако ще Го даваш по този начин, неминуемо ще ме накиснеш в някоя гнусна кал.

– Твоите грижи са си лично твои и аз с нищо не мога да ти помогна – непоколебимо ми отвърна Моти. – Слушай, мой човек, за пръв път в живота си имам възможността да не устоя на изкушенията на големия град. А за какво са им на големите градове изкушенията, ако вземем да им устояваме? Представяш ли си колко ще бъдат обезсърчени, горките? Имам предвид големите градове. Освен това мама ми заръча да си отворям очите на четири и да трупам впечатления.

Приседнах на ръба на леглото. Усетих, че ми се вие свят.

– Знам какво ти е, мой човек – утешаваше ме Моти. – И ако принципите ми позволяваха, бих се поуспокоил – само заради теб. Но – дългът преди всичко. За първи път в живота си съм предоставен сам на себе си и имам намерение да извлека от това абсолютния максимум. Веднъж сме млади. Трябва ли да пречим на напъпилия живот? Радвай се на младостта, младежо! Тра-ла-ла! Ойларипи!

Като се замислих над аргументите му, видях, че донякъде е прав.

– През целия си проклет живот, момчето ми – продължи Моти, – съм бил затворен в потомственото ни имение близо до село Мъч Мидълфорд в графство Шропшир и трябва да ти кажа, че докато не си бил

затворен в Мъч Мидълфорд, ти представа си нямаш какво значи да си затворен. Единственото ни удоволствие е да спипат някое от момчетата в църковния хор да смуче бонбон по време на службата. Това е тема за разговори поне за четири дни. А сега имам на разположение цял месец в Ню Йорк и възнамерявам да натрупам колкото се може повече щастливи спомени за идните дълги зимни вечери. Това е единственият ми шанс да насъбера някакво минало и точно това ще направя. А сега ми кажи, мой човек, как да се свържа с прекрасния Джийвс? Копче ли да натисна или да крещя? Искам да обсъдя с него изгледите за едно силно бренди.

Хрумна ми смътната идея, че ако се лепна за Моти като пощенска марка и го следвам навсякъде по петите, печалният ми вид може да попари донякъде ненаситната му жажда за живот. В края на краищата, мислех си аз, ако той срещне укорителния ми поглед, както си е душата на компанията, това не може да не му подейства като леден душ. Затова го взех със себе си и заедно отидохме да вечеряме. И за последен път. Аз съм кротък, миролюбив човечец, прекарал целия си живот в Лондон, и изобщо не мога да вляза в крак с тези неудържими и ненаситни провинциалисти. Не че имам нещо против разумното развлечение, но според мен човек става излишно много център на внимание, когато вземе да хвърля рохки яйца по въртящите се перки на вентилаторите в нюйоркските ресторанти. Малко сдържан смях и скромно веселие са напълно в реда на нещата, но когато се стигне до танци върху масите, препускаме из ресторанта, блъскане на келнери, управители и въдворители на реда, тук вече не съм съгласен. Особено когато на човек в този момент му се иска просто да седи и да преживя.

Щом успях да се отърва от него и да се прибера у дома, взех твърдото решение, че това е последното ми излизане в компанията на Моти. От този момент нататък само един-единствен път го видях късно през нощта – когато минавах покрай вратата на един долнопробен ресторант и ми се наложи бързо да отскоча встрани, за да го избегна, тъй като той профуча покрай мен на път за отсрещния тротоар, подпомогнат от мускулната сила на един юначага, който го проследи с доволен поглед.

В известен смисъл не можех да не му съчувствам. Той имаше на разположение четири седмици за весело прекарване, което би било редно да е разпределено равномерно върху един период от десет години и затова нищо чудно, че човекът толкова бързаше. На негово място и аз бих правил същото. И въпреки това не можех да отрека, че все пак той го даваше прекалено така. Ако не беше мисълта за лейди Малвърн и леля Агата, бих наблюдавал със снизходителна усмивка лудориите на

палавия Моти. Но все не можех да се отърва от мисълта, че рано или късно ще си изпата. И нищо чудно, че тъжните ми размишления на тази тема, будуването до късно през нощта в очакване на познатата несигурна стъпка, полагаването му в леглото, промъкването в стаята на страдалеца на другата заран, за да проверя какво е останало от него – всичко това доведе до силното ми изтощение. Направо се превърнах в сянка на добрия стар себе си – ако щете, вярвайте. Взех да подскачам и да се озъртам при най-малкия шум.

А от Джийвс нито капка съчувствие! Ето, това най-вече ми вземаше здравето! Той все още беше настроен против шапката и вратовръзката и категорично отказваше да се притече на помощ. Една заран усетих такава нужда от утеха, че потъпках Устъровата гордост и рекох направо:

– Джийвс, това вече е прекалено!

– Моля, сър?

– Знаеш за какво говоря. Този момък явно е отхвърлил всички принципи на благовъзпитаното си юношество и решил да си отживее.

– Да, сър.

– Ами тогава?

Изчаках момент, но той остана непреклонен.

– Джийвс – подем отново. – Нямах ли някакъв несподелен план как да се справим с тази напасть?

– Не, сър.

И се оттегли безшумно в бърлогата си. Инат човек. Нелепа работа, знаете. Че какво толкова й има на „Специалната Бродуейска“? Безценна придобивка, обект на възхита от страна на момчетата. И да ме изостави на произвола само защото, виждате ли, предпочитал „Чудото на Белия дом“!

Скоро след това на младия Моти му хрумна да мъкне със себе си приятели по малките часове, та да продължават веселието у дома. Тук вече предадох фронта и взех да се пукам по шевовете. Защото, нали разбирате, онази част на Ню Йорк, която аз обитавах, не беше пригодена за този начин на живот. Познавах доста момчета от Уошингтън Скуеър, които започваха да живеят от два часа през нощта нататък – художници, писатели и тям подобни. Те го даваха твърде жизнерадостно, докато не ги обуздаеше пристигането на разносвача на мляко. И много хубаво правеха. Там, в онези части на града, този живот допада на всичко живо. Съседите не могат да заспят, ако някой не им изпълнява хавайски танци върху главите. Но на Петдесет и седма улица атмосферата е твърде непреразполагаща към подобни лудории и когато Моти се появи в три

часа сутринта, съпроводен от живописна колекция веселящи, които спираха да пеят колежанската си песен само за да отпочнат нещо по-весело и гръмогласно, обитателите на съседните апартаменти проявиха недостиг на сърдечност и на широта във възгледите си. Тъкмо закусах, и доуправителят се обади да проведе с Мен доста напрегнат разговор по телефона, та трябваше да употребя всичкия си Устъровски такт, за да го усмиря.

На другата вечер се прибрах раничко след уютна вечеря насаме със себе си в едно ресторантче, на което се спрях само защото там нямаше никакъв шанс да се сблъскам с Моти. Салонът беше тъмен и тъкмо посегнах към ключа, когато се чу взрив и бях заръфан за крака. Животът с Моти ме бе превърнал в такава развалина, че просто не успях да се справя с положението. Отскочих назад с обезсърчен писък и се свлякох накуп в антрето в мига, в който Джийвс изпълзя от бърлогата си да види какво става.

– Повикахте ли ме, сър?

– Джийвс! Там вътре нещо хапе!

– Сигурно е Роло, сър.

– Ъ?

– Щях да ви предупредя за присъствието му, но не ви чух да влизате.

Настроението му засега е неустановено, тъй като още е разстроен от промяната на обстановката.

– Кой, по дяволите, е този Роло?

– Териерът на милорд, сър Милорд го спечелил на томбола, донесе го и го завърза за крака на масата. Ако ми позволите, сър, ще вляза да запала лампата.

Да, Джийвс няма равен на себе си! Влезе с твърда стъпка във всекидневната – най-големият подвиг, откак Данаил се е вмъкнал в бърлогата на лъвовете. И окоето му не мигна. Нещо повече – обаянието му, или както там се нарича това качество, бе толкова неотразимо, че гнусното добиче, вместо да го сръфа за крака, се сгуши до него, сякаш му бяха дали бром, търкулна се по гръб и навири лапи във въздуха. Едва ли щеше да има по-дружелюбен вид, ако Джийвс се окажеше богатият му чичо от Америка. А щом отново ме зърна, цялото се наежи и заживя с една-единствена маниакална цел – да започне да ме дъвче оттам, откъдето ме беше зарязало.

– Роло още не е свикнал с вас, сър – обясни ми Джийвс, загледан с възхита в четирикракото. – Но иначе е великолепен пазач.

– Нямам нужда някой великолепно да ме пази да не вляза в апартамента си!

– Така е, сър.

– Добре де, какво да правя?

– Не се съмнявам, че с течение на времето животното ще свикне със специфичната ви миризма, сър. Ще започне да ви разпознава.

– Какво искаш да кажеш за специфичната ми миризма? Ако си въобразяваш, че ще заживея в антрето с надеждата, че рано или късно проклетият добитък, дай Боже, ще приеме, че вече му мириша приятно, коригирай, ако обичаш, впечатлението си. – После се замислих. – Джийвс!

– Да, сър?

– Заминавам утре сутринта с първия влак. Ще отседна при господин Тод в дълбоката провинция.

– Желаете ли да ви придружа, сър?

– Не.

– Много добре, сър.

– Не знам кога ще се върна. Препращай ми там писмата.

– Да, сър.

Всъщност аз се върнах само след седмица. Роки Тод, приятелят, на когото погостувах, е странна птица, живееща сам-самичка в джунглите на Лонг Айлънд¹, и дори нещо повече – този живот му харесва. Но на мен ми дойде доста нанагорно. Няма по-добър приятел от добрия стар Роки, но след няколко дни в колибката му в гората, на стотици мили от всичко живо, Ню Йорк взе да ми се вижда твърде привлекателен, дори с Моти наред в квартирата ми. Дните в Лонг Айлънд имат по четирийсет и осем часа; нощем не можеш да мигнеш от рева на шурците; за да изпиеш една чашка, трябва да извървиш три километра, а за да си купиш вечерните вестници – девет. Благодарих сърдечно на Роки за гостоприемството му и хванах единствения влак, който минава през тази пустош. Той ме стовари в Ню Йорк тъкмо навреме за вечеря. Запътних се право към любимата бърлога. Джийвс изпъзля от дупката си. Аз предпазливо се огледах за Роло.

– Къде е псето, Джийвс? Добре ли е завързано?

– Роло вече не е тук, сър. Милорд го подари на портиера, а той го продаде. Милорд започна да се отнася с предубеждение към животното,

---

1. Голям остров в югоизточната част на щата Ню Йорк. – Б. пр.

след като то го ухапа по прасеца.

Не си спомням кога за последен път някоя новина ми е доставяла толкова радост. Разбрах, че съм бил несправедлив към Роло. Направо съм го подценявал. Явно, че като го опознае човек, може да открие в душата му много красота.

– Прекрасно! – рекох. – Лорд Пършор у дома ли си е, Джийвс?

– Не, сър.

– Очакваш ли да се върне за вечеря?

– Не, сър.

– Къде е той?

– В затвора, сър.

– В затвора?!

– Да, сър.

– Искаш да кажеш... в затвора?

– Да, сър.

Аз се сгромолясах върху най-близкия стол.

– Защо?

– Нападна един полицай, сър.

– Лорд Пършор нападна полицай?!

– Да, сър.

Помълчах, за да смея новината.

– Ама Джийвс! Това е ужасно!

– Моля, сър?

– Какво ще каже лейди Малвърн, като научи?

– Не допускам, че милейди ще научи, сър.

– Нали ще се върне и ще пита къде е.

– Аз предполагам, сър, че дотогава присъдата на милорд ще изтече.

– Ами ако не изтече?

– В такъв случай, сър, ще е препоръчително да си послужите с дребна и несъществена измама.

– Какво?

– Ами ако позволите да направя едно предложение, сър, бих ви препоръчал да съобщите на милейди, че милорд е заминал на кратко посещение в Бостън.

– Защо пък Бостън?

– Извънредно интересен и почтен град, сър.

– Джийвс, струва ми се, че си налучкал изхода от положението!

– И аз така мисля, сър.

– Всъщност по-добре и да искахме, нямаше да се получи. Ако не

беше това, младият Моти като нищо щеше да свърши в някоя болница, преди да се е завърнала лейди Малвърн.

– Точно така, сър.

Колкото повече обмислях случая, толкова повече ми харесваше номерът със затвора. Вече не се съмнявах, че затворът е направо препоръчителен за Моти – все едно, че е бил изпратен там от семейния лекар. Само там можеше да миряса. Мъчно ми беше за нещастника, но в края на краищата, реших аз, един човек, прекарал живота си с лейди Малвърн в малко селце във вътрешността на Шропшир, не би трябвало да се впечатли от някакъв си затвор. И, общо взето, отново взех да си възвръщам добрата стара форма. Животът пак започна да ми се струва като думите на онзи поет, е, кажи го де! Не помня какво беше казал, но, общо взето, добре го беше казал. За около две седмици всичко бе тъй спокойно и уютно, че съвсем забравих за съществуването на Моти. Единственото петно в картината беше поведението на Джеймс, което си оставаше хладно и наскърбено. Не че ми е казал или пък направил нещо – не, просто през цялото време държането му беше едно такова особено. Веднъж, като си връзвах розовата връзка, улових погледа му в огледалото. Не бях виждал повече болка в ничий друг поглед.

И тогава внезапно лейди Малвърн се завърна – доста преди уреченото време. Не я очаквах поне още няколко дни. Бях забравил колко бързо лети времето. Цъфна една заран, докато още си пиех чая в леглото и премислях туй-онуй. Внезапно Джеймс се появи на прага с известието, че току-що я бил вкарал в салона. Облякох се набързо и се присъединих към нея.

– Добро утро – поздравих аз. – Значи, се завърнахте?

– Завърнах се.

В тона ѝ имаше нещо умъртвено – като че се бе нагълтала със северен вятър. Отдадох това на факта, че сигурно не е закусила. Аз самият съм в състояние да погледна слънчево на нещата и да бъда всеобщ любимец едва след една солидна закуска. Докато не вкарам в организма си чифт яйца и кана кафе, за нищо не ме търсете.

– Предполагам, че не сте закусвали?

– Не съм закусвала.

– Не бихте ли хапнали едно яйце? Или може би наденичка? Или нещо друго?

– Не, благодаря.

Каза го, сякаш бе член на антияйчното дружество или на лигата за забрана на наденичките. Настъпи мълчание.

– Минах снощи покрай вас – наруши го тя, – но бяхте излезли.

– Много съжалявам. Добре ли пътувахте?

– Много добре, благодаря.

– Видяхте ли всичко? Ниагарския водопад, парка Йелоустоун, Големия каньон и така нататък?

– Видях много неща.

Още една напрегната пауза. Джийвс се появи безшумно и започна да нарежда масата за закуска.

– Надявам се, че лорд Уилмот не ви е пречил много, господин Устър?

Тъкмо се чудех кога най-сетне ще спомене Моти.

– Ни най-малко. Много се сприятелихме. Направо бяхме неразделни.

– Значи, постоянно бяхте с него?

– Неотлъчно! Разгледахме забележителностите и всичко от този род... Сутрин обикаляхме например Музея на изкуствата, обядвахме в някой добър вегетариански ресторант, след това отивахме на концерт църковна музика и обратно у дома, за да вечеряме раничко. След вечеря обикновено играехме на домино. Лягахме си рано, за да се наспим добре. Страхотно си прекарахме! Толкова ми домъчня, когато той замина за Бостън.

– О! Нима Уилмот е в Бостън?

– Трябваше да ви известя, разбира се, но тъй като не знаех къде се намирате... Понеже нали препускахте из Америка като кон... исках да кажа, че обикаляхте страната и нямаше как да ви открием. Да, Моти замина за Бостън.

– Сигурен ли сте?

– Но моля ви, разбира се! – И аз се провикнах към Джийвс, който се мотаеше някъде из съседната стая с вилиците и ножовете. – Джийвс! Нали лорд Пършор не е променил решението си относно Бостън?

– Не, сър.

– Така си и помислих. Да. Моти замина за Бостън.

– Тогава как ще ми обясните факта, господин Устър, че когато вчера следобед посетих затвора на остров Блакуел, за да събера материал за книгата си, видях там милия Уилмот, облечен в раиран костюм и седнал до купчина камъни с чук в ръка?

Опитах се да отворя уста, но умът ми не роди нищо. Човек трябва да има доста по-широко чело от моето, за да се справи с подобен удар. Напънах се, докато запуках по шевовете, но нищо не помръдна между

якичката и пътя на сресаната ми коса. Бях изгубил дар-слово. Което, от друга страна, беше добре дошло, защото нямаше да мога да изстискам от системата си нищо правдоподобно. Лейди Малвърн окупира разговора. Тя толкова дълго се бе сдържала, че сега направо нямаше начин да ѝ затвориш устата.

– Ето, значи, как се грижите за моето добро момченце, господин Устър! Ето как сте злоупотребили с доверието ми! Оставих го под ваше попечителство, като смятах, че ще го закриляте от всяко зло! Той дойде при вас чист и невинен, непосветен в нищо светско, доверчив, непознаващ изкушенията на големия град, а вие сте го пуसнали сам по света!

Не се сетих какво да отговоря. Единственото, за което имах сили, бе да си представя как леля Агата попива този разказ и протяга ръка да наточи сатъра си, за да е готова, ако река да се върна.

– Вие умишлено...

Някъде изотзад заговори тих гласец:

– Ще ми позволите ли да ви обясня всичко, милейди?

Джийвс беше изникнал неизвестно как от трапезарията и се бе материализирал върху килима. Лейди Малвърн се опита да го смрази с поглед, но на Джийвс тези не му минават. Той устоява на всякакви погледи.

– Подозирам, милейди, че сте несправедлива към господин Устър. Може би той ви е оставил с впечатлението, че е бил в Ню Йорк, когато милорд го... прибраха. Осведомявайки ви, че милорд е заминал за Бостън, той се осланяше изцяло на версията, която аз му представих за действията на милорд. Господин Устър гостуваше тогава на един свой приятел на село и не знаеше нищо по въпроса, докато вие, милейди, не го осведомихте.

Лейди Малвърн изпръхтя. Това изобщо не смути Джийвс.

– Боях се, че господин Устър може да се разстрои, като научи истината, защото се привързва твърде силно към милорд и се грижеше за него като за по-малко братче. Затова си позволих да му кажа, че милорд е заминал за Бостън. Господин Устър може би нямаше да ми повярва, че милорд доброволно се е отправил в затвора с най-благородни намерения, но вие, милейди, която тъй добре го познавате, лесно ще разберете.

– Какво! – опули се лейди Малвърн. – Добре ли чух, че лорд Пършор е отишъл в затвора доброволно?

– Ако позволите да обясня, милейди. Според мен думите, които отправихте към милорд на раздяла, му направиха много силно впечатление. Той многократно изтъкваше пред господин Устър колко изгара от

желание да изпълни заръките ви и да събере материал за вашата книга за Америка. Господин Устър ще потвърди, че милорд често бе потиснат при мисълта, че с нищо не ви помага.

– Съвършено вярно! Направо беше смазан! – обадох се и аз.

– Идеята лично да разследва отвътре наказателната система в тази страна хрумна на милорд съвсем внезапно една вечер. И той жадно я прегърна. Нямаше начин да го удържа.

Лейди Малвърн погледна Джийвс, после прехвърли поглед върху мен и отново върху Джийвс. Просто я виждах как се бори със себе си и се опитва да приеме поднесената версия.

– Не се съмнявам, че разумът на милейди допуска възможността един джентълмен с характера на милорд да е отишъл доброволно в затвора, а не да е извършил деяние, довело до неговото арестуване – продължи Джийвс.

Лейди Малвърн премигна. После стана.

– Господин Устър – рече тя. – Моля да ме извините. Отнесох се несправедливо към вас. Би трябвало да имам повече вяра в Уилмот... Би трябвало да познавам достатъчно добре неговия чист, благороден характер.

– Права сте! – похвалих я аз.

– Закуската е готова, сър – обяви Джийвс. Седнах и погълнах като замаян едно варено яйце.

– Джийвс – промълвих най-сетне. – Ти ми спаси живота!

– Благодаря ви, сър.

– Нищо нямаше да е в състояние да убеди леля ми Агата, че не съм прелъстил онзи нещастник да води непрокопан живот.

– Допускам, че сте прав, сър.

Задъвках мълчаливо яйцето. Бях страшно трогнат от начина, по който Джийвс ми се притече на помощ. Нещо ми подсказваше, че случаят изисква богато да го възнаградя. Поколебах се. После се реших.

– Джийвс!

– Да, сър?

– По въпроса за онази розова вратовръзка...

– Да, сър?

– Изгори я.

– Благодаря, сър.

– И още нещо, Джийвс.

– Да, сър?

– Вземи едно такси и иди да ми купиш „Чудото на Белия дом“. – Много ви благодаря, сър.

Почувствах се адски добре. Облаците отново се оттеглиха зад хоризонта и всичко си дойде на място. Също като онези типове от романите, дето в последната глава прощават всичко на жените си и решават да забравят миналото. Искаше ми се да направя още нещо, за да покажа на Джийвс колко съм му признателен.

– Джийвс, това ти е малко. Мога ли да направя още нещо за теб?

– Да, сър. Бих предложил да ми дадете... петдесет долара.

– Петдесет долара?

– За да изплатя честно дълга си на милорд.

– Дължиш на лорд Пършор петдесет долара?

– Да, сър. Срегнах го случайно на улицата същата нощ, когато го арестувах. Много си мислех по какъв начин да го убедя да се откаже от начина си на живот, сър. Милорд беше превъзбуден, когато го срещнах, и се боя, че ме взе за свой приятел. Във всеки случай аз си позволих да се хвана с него на бас за петдесет долара, че няма да посмее да удари с юмрук в окото минаващия полицаи. Той прие възторжено баса и го спечели.

Извадих портфейла и изброих сто долара.

– Вземи Джийвс! Петдесет долара са малко. Знаеш ли – като теб втори няма!

– Старая се да ви нося удовлетворение, сър.

КРАЙ

© 1925 П. Г. Удхаус
© 1997 Жечка Георгиева, превод от английски

P. G. Wodehouse
Jeeves and the Unbidden Guest, 1925

Сканиране: NomaD, 2007
Разпознаване и редакция: sir_Ivanhoe, 2007

Публикация:

П. Г. Удхаус
СТРИХНИН В СУПАТА...
И МНОГО ДРУГИ ИСТОРИИ
Английска

Подбор и превод от английски: Жечка Георгиева
Художествено оформление: Момчил Колчев
Печатни коли 38. Формат 84/108/16
ИК „КОЛИБРИ“, София, 1997
Печат: „АБАГАР“ ЕООД, В. Търново
ISBN 954-529-065-X

P. G. WODEHOUSE
Very Good Jeeves
Carry on Jeeves
Young Men In Spats
Eggs, Beans and Crumpets
Meet Mr. Mulliner
Mulliner Nights

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/4538>]